

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 893
van **SAM VAN ROOY**
datum: 27 juli 2020

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Umicore Hoboken - Aanleg bufferzone

Ik verwijs naar de vruchtbare discussie in de commissie Leefmilieu van 15 juli 2020 waarbij men naar aanleiding van de vragen om uitleg nrs. 3056 en 3068 van respectievelijk Imade Annouri en Jos D'Haese tot een algemene consensus kwam dat, op basis van voortschrijdend inzicht, een ruimtelijke invulling zoals men die nu kent in Hoboken waar een arbeiderswijk werd opgericht vlak naast een sevesobedrijf, heden ten dage volkomen onverantwoord is.

Uit de discussie in deze vergadering onthoud ik ook dat over alle partijgrenzen heen er eensgezindheid lijkt te bestaan dat de aanleg van een voldoende brede bufferzone rond het bedrijf, waarbij de woonzone Moretusburg (deels) zou verdwijnen, als een mogelijke constructieve oplossing voor alle betrokken partijen zou kunnen gelden; op die manier kunnen immers het aanzienlijke tewerkstellingsaanbod en de economische belangen van Umicore gevrijwaard worden, en is er gelijktijdig een oplossing voor de ernstige gezondheidsproblematiek bij de omwonenden (inzonderheid de kinderen in de wijk). Meer zelfs, in de commissie stelde de minister zelf expliciet, en ik citeer: " Als je kinderen hebt, zou ik daar ook niet blijven wonen. Ik vind dat men daar flankerend en begeleid moet werken. Umicore staat daar ook open voor. Ik heb begrepen dat dat lang geleden ook al een van de pistes was, maar dat die om een of andere reden niet van de grond is gekomen. Dat is mijn bevoegdheid niet. Als ouder van een kind zou ik denk ik echter ook wel verhuizen."

Een groot aantal mensen met kinderen in deze wijk beseft wel degelijk dat hun kinderen gevaar lopen, maar voor velen onder hen is het, in tegenstelling tot wat de minister leek te suggereren, helemaal niet zo eenvoudig om zomaar even snel te verhuizen. Niet iedereen in de wijk Moretusburg geniet immers een ministerwedde.

De aanleg van een dergelijke bufferzone lijkt te impliceren dat een behoorlijk aantal mensen in de wijk Moretusburg verplicht onteigend zal moeten worden. Toch lijkt het Antwerpse stadsbestuur aan te sturen op de vrijwillige verkoop van huizen. De vraag dringt zich dan ook op welke actie de minister in dit dossier zal ondernemen, ook omdat zij als minister van Omgeving over efficiënte mogelijkheden beschikt om zowel voor de omwonenden als het bedrijf Umicore tot een snelle en duurzame oplossing te komen.

1. a) Wat is de visie van de minister op de aanleg van een bufferzone als oplossing en het daartoe al dan niet verplicht onteigenen van een deel van de omwonenden van Umicore in de wijk Moretusburg? Heeft de minister daarover overleg met het Antwerpse stadsbestuur?

- b) Wordt de minister betrokken (of wil/zal zij betrokken worden) bij de gesprekken die het stadsbestuur voert met Umicore? Zo ja, wat is de stand van zaken van deze gesprekken?
2. Is de minister als minister van Omgeving van plan om vanuit haar departement, rekening houdend met de kennis die de afdeling Handhaving de afgelopen jaren over het bedrijf Umicore heeft verworven op het vlak van de emissieproblematiek, op korte termijn een studie uit te voeren naar de efficiëntie van, de veiligheids- en gezondheidseffecten voortvloeiend uit, alsook de financiële haalbaarheid van de aanleg van een voldoende brede bufferzone rond het bedrijf Umicore in Hoboken? Zo niet, waarom niet? Zo ja, welke uitvoeringstermijnen stelt de minister daarvoor voorop?
3. a) Is de minister als minister van Omgeving van plan over te gaan tot het opstellen en het uitvoeren van een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (GRUP) Umicore Hoboken, waarbij een deel van het woongebied dat aan het bedrijf grenst, wordt herbestemd tot groene bufferzone teneinde op deze manier enerzijds het aanzienlijke tewerkstellingsaanbod en de economische belangen van Umicore te vrijwaren en verzekeren, en anderzijds een duurzame oplossing te bieden voor de ernstige gezondheidsproblematiek van de omwonenden (inzonderheid die van de kinderen in de wijk Moretusburg) van het bedrijf Umicore? Zo niet, waarom niet? Zo ja, welke uitvoeringstermijnen stelt de minister daarvoor voorop?
- b) Indien het antwoord op deelvraag 3.a) positief is en een dergelijk gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan wordt uitgevaardigd, is de minister dan als minister van Omgeving van plan om via een doorgedreven minnelijke aankooppolitiek en/of onteigeningsstrategie in combinatie met de begeleiding van de getroffen inwoners bij een zoektocht naar een nieuwe kwaliteitsvolle woonst, tot een snelle realisatie van deze groene buffer te komen die dan mogelijk verder gesaneerd en beheerd kan worden door het bedrijf Umicore Hoboken?

ANTWOORD

op vraag nr. 893 van 27 juli 2020

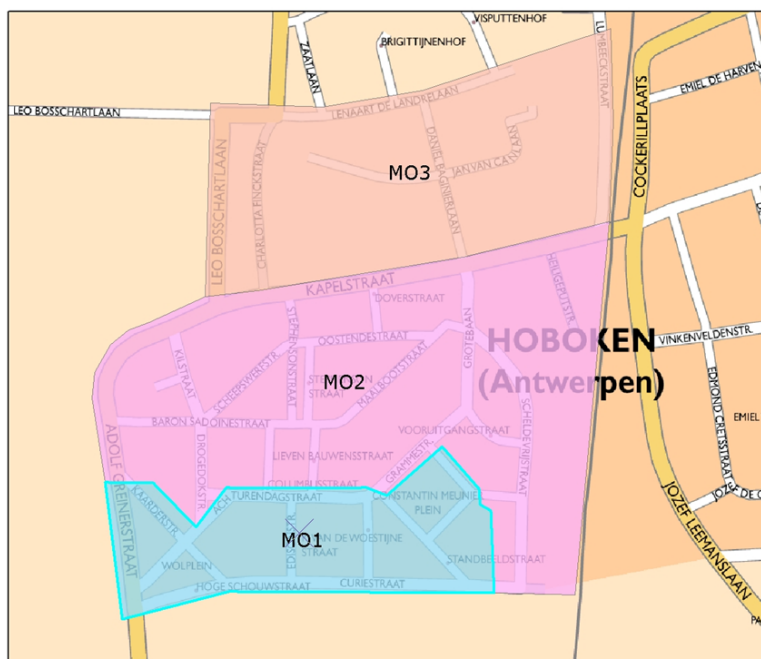
van **SAM VAN ROOY**

1. Ik wens op korte termijn de verschillende betrokken partijen samen te brengen om tot een duurzame oplossing te komen. De problematiek van de omgeving is zeer complex, de belangen van de verschillende partijen zijn verschillend en er zijn meerdere mogelijkheden om het dossier te behandelen. Voor dergelijke omvangrijke projecten is vaak een pakket aan maatregelen op verschillende termijnen en niveaus nodig om tot een duurzame oplossing te komen.

De Minister is niet direct betrokken in de gesprekken die Umicore voert met de stad Antwerpen.

2. Elk halfjaar organiseert het Provinciaal Instituut voor Hygiëne (PIH) een bloedonderzoek om de lood-in-bloedwaarden van de kinderen in de buurt van de Umicore site in Hoboken op te volgen. Het gaat om de wijken Moretusburg en Hertogvelden, ten noorden van de fabriek.

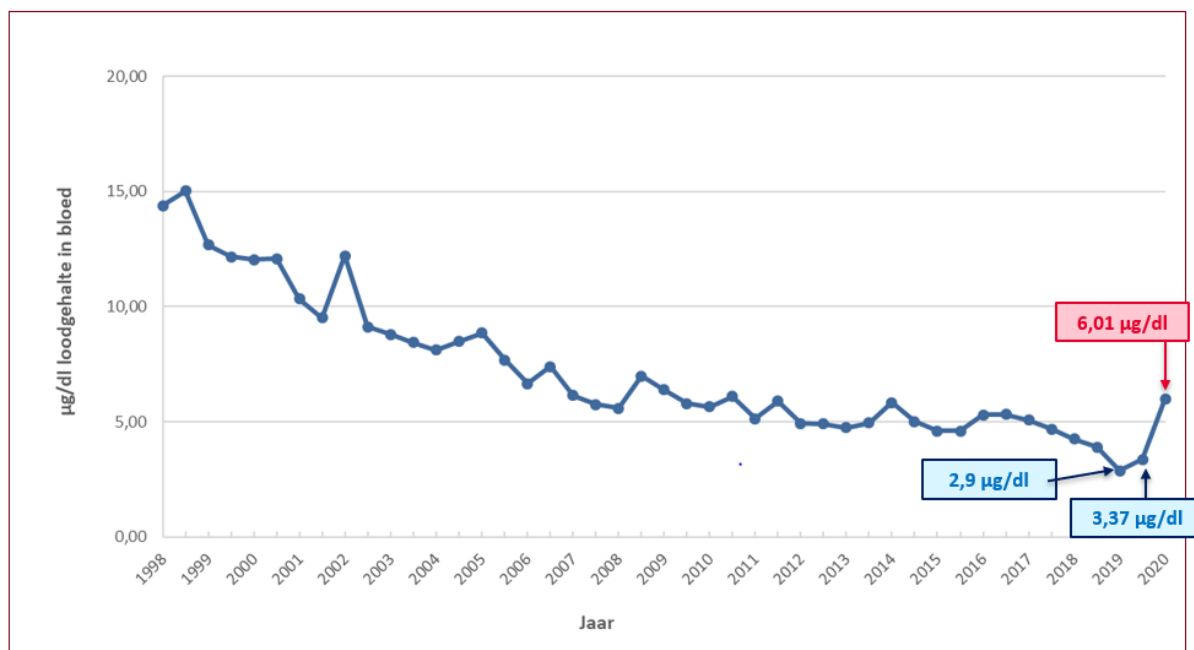
De wijken Moretusburg en Hertogvelden ten noorden van de fabriek, opgesplitst in woonzones:

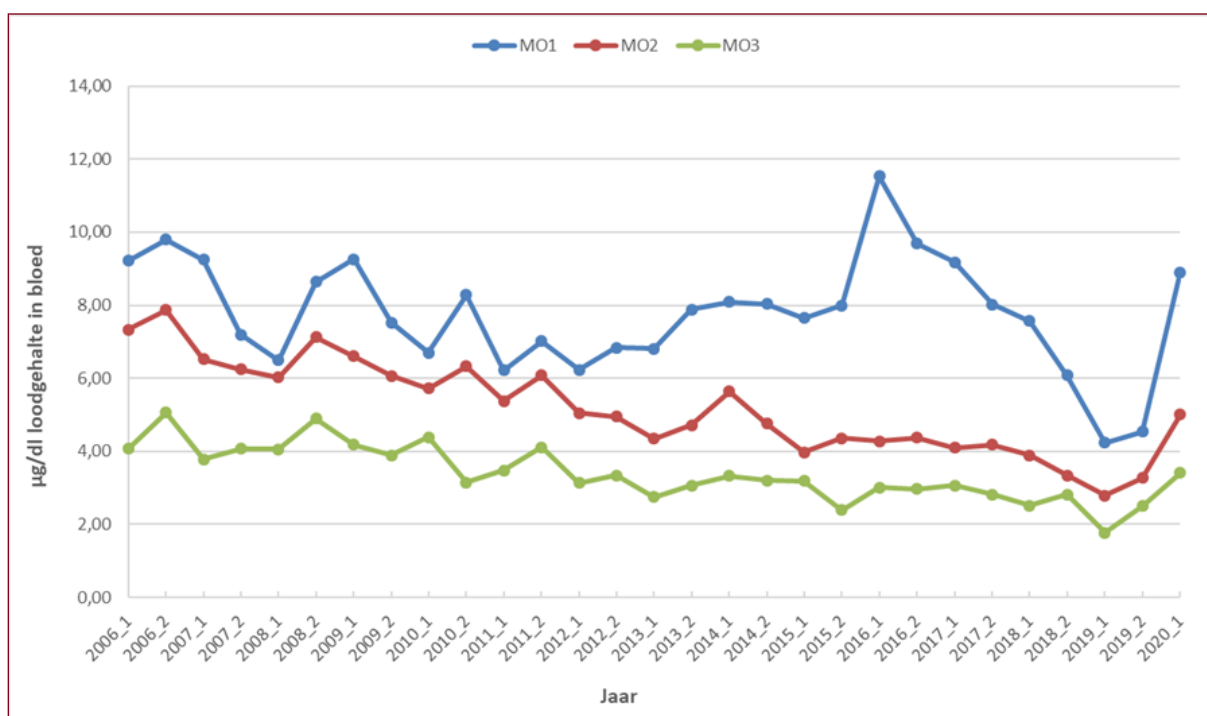
Dankzij de inspanningen van Umicore gaan de metingen de laatste jaren in dalende lijn en de gemiddelde waarden van 2019 toonden met 3,37 µg/dl en 2,9 µg/dl de laagste waarden ooit. Helaas werd er bij de nieuwe meting (eind mei – begin juni 2020) plots opnieuw een verhoging vastgesteld. Het gemiddelde van de metingen is gestegen naar 6,01 µg/dl. Bij deze meting waren er 20 kinderen (waarvan 13 in zone MO1 wonen, 6 in MO2 wonen en 1 in MO3 woont) met een lood-in-bloedwaarde van

meer dan 10 µg/dl, terwijl de referentiewaarde 5 µg/dl is. Bij de vorige meting waren dat 2 kinderen.

Tijdsevolutie gemiddeld loodgehalte van kinderen in de wijk (gegevens medische werkgroep Hoboken)

Tijdsevolutie per woonzone (gegevens medische werkgroep Hoboken)

Loodgehaltenes volgens woonzone bij de meting eind mei – begin juni 2020 (gegevens medische werkgroep Hoboken):

Zone	N	Gemiddelde	SD	Min.	P50	P75	P90	Max.
MO1	42	<u>8,90</u>	6,29	1,05	7,23	11,79	19,97	27,71
MO2	56	5,01	3,43	0,71	4,18	7,60	10,34	13,39
MO3	25	3,40	2,53	0,93	2,83	4,54	5,31	13,60

Zone	N	Aantallen				Percentages			
		0-4,9 µg/dl	5-9,9 µg/dl	10-19,9 µg/dl	≥20 µg/dl	0-4,9 µg/dl	5-9,9 µg/dl	10-19,9 µg/dl	≥20 µg/dl
MO1	42	11	18	9	4	26,2%	42,9%	21,4%	9,5%
MO2	56	33	17	6	0	58,9%	30,4%	10,7%	0,0%
MO3	25	22	2	1	0	88,0%	8,0%	4,0%	0,0%

Er waren geen aanwijzingen in de milieumetingen van Umicore dat er zo een plotse en sterke verhoging in de bloedwaarden zou optreden. Er werden geen overschrijdingen gemeten van de geldende normen. Niemand had bijgevolg deze uitgesproken stijging verwacht.

Umicore is een hoog-risico bedrijf waar de afdeling Handhaving jaarlijks een aantal inspecties uitvoert. In 2019 werden 17 inspecties en in 2020 reeds 8 inspecties uitgevoerd. Tijdens deze inspecties bezorgde de exploitant gegevens die voor de toetsing van de vergunningsvoorwaarden noodzakelijk zijn, waaronder resultaten van de monitoring van wateremissies, luchtmissies en het afvalstoffenregister. Umicore heeft de voorbije jaren al heel wat investeringen gedaan in verbeteringsprojecten naar het milieu toe en die bleken hun vruchten af te werpen in de resultaten van de metingen.

Ook vandaag zijn er nog een reeks verbeteringsprojecten lopende en gepland die tijdens de nog geplande inspecties van de afdeling Handhaving opgevolgd en geëvalueerd zullen worden.

Voor meer informatie hierover, verwijs ik u naar de verslagen en evaluatierapporten van de Technische Werkgroep die in het kader van de vroegere VOU's werden bezorgd, met name VOU3056 en VOU3068.

Nu we zien dat er ook nog andere factoren een invloed hebben op de bloedresultaten van de kinderen in de buurt, volgt de afdeling Handhaving het recente onderzoek van het bedrijf op naar welke extra maatregelen ze nog kunnen nemen om stofopwaaiing en uitstoot verder te verminderen.

Momenteel bevinden er zich drie meetposten van de VMM rond het bedrijf om de lood-immissie in de omgeving te meten. De jaargemiddelden lood op deze meetposten van VMM tot 31/03/2020 bedragen:

	Pb (ng/m ³)
00HB17 - Edisonstraat	219
00HB18 - J. Leemanslaan	86
00HB23 - Plein Curiestraat en Standbeeldstraat	266

Het bedrijf heeft zelf ook nog meetposten om de metaalimmissies te meten. De afdeling Handhaving wordt door Umicore om de twee weken op de hoogte gehouden van de immissies die door het bedrijf worden gemeten. Deze meetwaarden zijn van dezelfde grootteorde als de meetgegevens van VMM en schommelen dus rond de helft van en kleiner dan de immissiegrenswaarde lood (500 ng/m^3). Deze immissiewaarden gaven geen aanleiding tot ongerustheid over mogelijke verhogingen van lood in het bloed bij omwonenden. In de toekomst zal het bedrijf maandelijks ook de resultaten van het uitvallend stof rapporteren aan de afdeling Handhaving.

Verder is er nog het Europese "Actieplan luchtkwaliteit voor de kwaliteitszone BEF07S Hoboken" lopende dat wordt opgevolgd door de afdeling Handhaving, VMM, TOVO en EKG.

In de omgevingsvergunning van het bedrijf, werden er verschillende bijzondere voorwaarden opgenomen om studies uit te voeren met als doel, de metaalemissies en immissies verder te laten dalen. Deze bijzondere voorwaarden worden jaarlijks gezamenlijk geëvalueerd door GOP, VMM, TOVO en EKG.

Op 29 september 2020 zal er opnieuw een technische werkgroep (HH, EKG, VMM, Umicore, AZG, GOP) bijeenkomen om de volgende agendapunten te bespreken.

- Een groep experts, zowel vanuit Vlaamse Overheid als het bedrijf Umicore, nemen in september de meetresultaten verder onder de loep en onderzoeken op welke manier de meetresultaten van lood in fijn stof of depositie kunnen aanleiding geven tot eerdere alarmsignalen dan de metingen van lood in bloed bij kinderen. Er zal in twee stappen gewerkt worden. Eerst zal een groep milieu-experten met betrekking tot luchtmetingen zich buigen over dit probleem. AGZ zal ook participeren. Vervolgens zullen de aanbevelingen van deze expertengroep besproken worden met de gezondheidsexperts.
Op 22 september 2020 heeft in het kader hiervan een plenair 'overleg' ivf opvolgsysteem voor luchtmetingen Hoboken plaatsgevonden. Hierin werd samen met de aanwezige partners bekeken op welke manier een voorspellings- of blootstellingsmodel hiervoor kan ingezet worden. De expertengroep lucht/gezondheid, binnen de Technische Werkgroep, zal de komende weken op basis van de reeds verworven inzichten en deze actie verder uitwerken.
- De medische werkgroep zal op basis van vragen en reacties van burgers etc. en de huidige toestand met COVID de nieuwe najaarsmeetcampagne van lood in bloed bij kinderen eind september opstarten en zal deze bijsturen op de nieuwe ontwikkelingen en noden.
- Het nieuwe evaluatierapport van Umicore; dit werd op 21 september 2020 aan de adviesverlenende instanties bezorgd en zal door deze instanties worden geadviseerd.
- Er worden zowel lokaal als bovenlokaal en op verschillende beleidsdomeinen acties genomen. Aan alle partners, inclusief het bedrijf, wordt gevraagd om nieuwe formele informatie over acties, onderhandelingen, meetresultaten etc. aan de leden van de technische werkgroep te bezorgen. De afdeling EKG zal de coördinerende rol voor de verspreiding van deze informatie naar de leden van de Technische Werkgroep op zich nemen.

Ondertussen bekijkt Umicore samen met de stad Antwerpen welke mogelijkheden er zijn om op vrijwillige basis de huizen in de onmiddellijke buurt aan te kopen. Hierbij zal de prioriteit liggen bij gezinnen met jonge kinderen omdat ze gevoeliger zijn voor de opname van lood in hun bloed én tot mensen die in de onmiddellijke omgeving van

de fabriek wonen, met de bedoeling een bufferzone tussen de fabriek en de woonwijk te creëren.

In de brief van Umicore van 31 augustus 2020 aan de inwoners van Moretusburg geeft het bedrijf aan dat het bereid is om de woningen in woonzone MO1 aan te kopen, alsook de woningen in woonzone MO2 waar gezinnen met kinderen wonen, met de bedoeling een bufferzone te creëren tussen het bedrijf en de bewoonde buurt.

Ik vind het logisch dat onderzocht wordt of de bufferzone die nu voorgesteld wordt, breed genoeg is, en ik zal opdracht geven aan de Technische Werkgroep om dat te bekijken.

3. Zoals ook gesteld als antwoord op de eerste vraag, wens ik als minister van Omgeving op korte termijn de verschillende betrokken partijen samen te brengen om tot een duurzame oplossing te komen. De problematiek van de omgeving is zeer complex, de belangen van de verschillende partijen zijn verschillend en er zijn meerdere mogelijkheden om het dossier te behandelen. Voor dergelijke omvangrijke projecten is vaak een pakket aan maatregelen op verschillende termijnen en niveaus nodig om tot een duurzame oplossing te komen.

Een strategie omtrent eigendommen en woonst zal op maat van een dossier bekeken worden op het gepaste moment. Rekening houdend met alle aspecten van het dossier. In het dossier zullen maatregelen nodig zijn die op korte termijn uitvoerbaar zijn, maar ook middel- en lange termijn oplossingen zijn essentieel. Ik wens met alle partijen deze puzzel te leggen om tot een gedragen oplossing te komen.